

Dutch Surge Support Water¹: Waterexpertise in noodhulp situaties

'Mooi dat je voortdurend moet improviseren'

DSS Water (Dutch Surge Support Water) verleent op verzoek van internationale humanitaire organisaties, zoals UNICEF, UNHCR en WHO, op korte termijn noodhulp bij watergerelateerde rampen. DSS Water heeft een pool van ervaren experts die zij op basis van zo'n verzoek kan inzetten. Eén van deze experts is geohydroloog Harry Rolf. Hij komt al decennialang in ontwikkelingslanden om onderzoek te doen naar grondwater en geohydrologische expertise te leveren voor het slaan van waterputten. In 2015 en 2016 was hij via DSS Water voor UNHCR in Kenia om bij te dragen aan het realiseren van de drinkwatervoorziening van een nieuw te bouwen vluchtelingenkamp. 'Voor een grondwaterman als ik, is er geen leukere klus', vertelt Harry Rolf in het onderstaande interview. DSS Water is altijd op zoek naar nieuwe experts, zoals (geo)hydrologen. In het onderstaande interview deelt Harry Rolf wat je als geohydroloog kan verwachten tijdens een missie via DSS Water.

Je gaat veel naar het buitenland, waar komt dat vandaan?

'Als grondwaterspecialist voor achtereenvolgens het Rijksinstituut voor Drinkwatervoorziening (opgegaan in het RIVM), TNO en waterleidingbedrijf PWN heb ik altijd al veel klussen in het buitenland gedaan, meestal in Afrika. Nu ik met pensioen ben doe ik als geohydroloog alleen nog klussen die ik interessant en nuttig vind. Dat maakt me ook onafhankelijk. Als ik iets vind, dan zeg ik het ook.'

Wat ging je in Kenia doen?

'Kakuma is een VN-vluchtelingenkamp in het noorden van Kenia waar ongeveer 180.000 mensen wonen. Het kamp wordt bewoond door Ethiopiërs, Somaliërs en vooral veel vluchtelingen uit Zuid-Soedan. Het is meer een stad eigenlijk, waar voorzichtige economie ontstaat. Er moest een kamp bij komen in de buurt, voor nog eens 50.000 mensen. De lokale gemeenschap had na lang touwtrekken toestemming gegeven voor het realiseren van dit tweede kamp op een terrein van vijftien vierkante kilometer. Het kostte veel tijd en moeite om het eens te worden met de lokale gemeenschap: de vluchtelingen krijgen een huis, drinkwater, van alles. Maar wat krijgen 'wij'? Dat wil UNHCR nu gelukkig bij het nieuwe kamp wel oppakken. Alles stond klaar om de infrastructuur aan te leggen, ook voor drinkwater en afvalwater. Maar eerst

¹ Dutch Surge Support, dsswater@rvo.nl.

was het zaak om te bepalen waar het drinkwater vandaan moet komen, want zonder water gaat het natuurlijk niet. Dus er was haast bij.'

En zo kwam UNHCR bij DSS wateren bij jou uit?

'Ja, en voor een grondwaterman als ik is er geen leukere klus: het veld in, zoeken naar water. Je bereidt je thuis eerst voor: wat is er bekend over de geologie, hoe zit de ondergrond in elkaar. Daarvoor raadpleeg ik alle beschikbare bronnen; alles tussen stokoude Engelse kaarten en Google Earth. Voornaamste vraag: waar gaat het regenwater heen nadat het gevallen is? Ik zocht ook naar documentatie over bestaande putten, maar dat bleek lastig omdat de Keniaanse overheid die informatie niet graag deelt. Vervolgens ging ik zelf naar het gebied, in september 2015, met een lokale consultant. Ik onderzocht met geo-elektrische technieken de bodem. Je stuurt dan stroom de grond in en de weerstand geeft een indicatie van de bodemopbouw tot ongeveer 100 meter diep. Daaruit zijn locaties voor boorgaten en testputten afgeleid. Daarvoor

Afbeelding 1: *Geohydroloog Harry Rolf*

ben ik in april 2016 weer naar Kenia gegaan.

Waar ik heb gezocht bleek maar heel weinig water te zijn. Daarom is er een pijpleiding gekomen vanuit het bestaande kamp Kakuma. Dat ligt aan een grote rivier, daar is voldoende water. Maar er zijn daar al heel veel putten geslagen en je kunt je afvragen hoe lang ze nog water kunnen blijven oppompen.'

Waar loop je bij zo'n missie tegenaan?

'Je gaat erheen met een bepaalde opdracht, en na twee dagen blijkt dat het heel anders ligt. Een andere situatie, een ander probleem. Je ziet ook gewoon aankomen dat iets fout zal gaan. De aanbesteding was bijvoorbeeld door een niet al te best boorbijrijf gewonnen, dat zie je vaker. Vaak hebben die ook goede vrienden bij het ministerie. Uiteindelijk is er maar één gat gemaakt dat bovendien niet goed was. Je moet dan oppassen dat je niet cynisch wordt. Ik heb het regelmatig meegemaakt dat er collega's terugkwamen met vooral verhalen over wat er allemaal mis was gegaan. Het

Afbeelding 2: Foto van het vluchtelingenkamp Kakuma (Kenia), waar zo'n 180.000 vluchtelingen wonen.

scheelt natuurlijk dat ik de taal spreek. In kleine dorpen maak je veel gemakkelijker contact als je Swahili spreekt, zodat je problemen voor kunt zijn.'

Maar jij bent toch enthousiast over DSS-missies?

'Absoluut. Je moet roeien met de riemen die je hebt. Ik vind het juist mooi dat je voortdurend moet improviseren, samenwerken en kennis overdragen. En daar komt bij: in Kenia zijn de mensen op de een of andere manier positiever ingesteld dan in Nederland. Wij zijn 24/7 bezig met dingen die al goed zijn, nóg beter te maken. In Kenia werken de meeste dingen niet, maar toch lijken de mensen meer plezier te hebben dan wij met al onze luxeproblemen.'

En dus graag een volgende DSS-missie?

'Zeker. Als specialist, niet als manager of plannenmaker. Mij gaat het puur om praktisch resultaat: zoeken naar grondwater, en dan het liefst in ontwikkelingslanden, samen met die prachtige Afrikanen. Dat verveelt nooit!'

Over DSS Water

Nederland beschikt over brede expertise op het gebied van water. DSS Water is opgericht om op verzoek van internationale humanitaire organisaties ervaren experts in hun vakgebied in te zetten bij noodhulpsituaties. De uitvoering van de faciliteit is in handen van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) en het Nederlandse Rode Kruis, in samenwerking met het Netherlands Water Partnership (NWP). Voor de Nederlandse watersector biedt DSS Water een goede mogelijkheid om ervaring op te doen in een complexe context. Belangrijk is dat experts beschikken over de juiste expertise, flexibel zijn en open staan voor nieuwe situaties en culturen. Wilt u uw expertise inzetten in noodhulpsituaties? Neem dan een kijkje op www.dsswater.nl en meldt u zich aan voor de expertpool van DSS Water.